

Päivittäinen palontorjunta S411 • 2012

Suojeluohje 1.5.2012

129 477 1 04.16

1. TARKOITUS

Tässä suojeluohjeessa asetetaan vaatimukset yrityksen päivittäiselle palontorjunnalle.

Yrityksen on noudatettava paloturvallisuudesta ja palontorjunnasta annettuja lakeja, asetuksia sekä valtioneuvoston ja ministeriöiden päätöksiä ja määräyksiä.

2. VELVOITTAUVUUS

Tämä suojeluohje on osa vakuutus sopimusta. Vakuutusnottajan ja vakuutetun on noudatettava tätä suojeluohjetta ja sen määräyksiä. Mikäli suojeluohjetta ei noudateta, voidaan korvausta vakuutus sopimus lain mukaan vähentää tai se voidaan evätä.

Vakuutusnottaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että suojeluohjeen sisältö on työsuorituksesta vastaavien henkilöiden tiedossa.

3. PÄIVITTÄINEN PALONTORJUNTA OSANA YRITYKSEN TURVALLISUUTTA

Paloturvallisuudesta huolehtiminen on osa yrityksen päivittäistä normaalia toimintaa. Yrityksen johdon ja työntekijöiden tulee noudattaa annettuja turvallisuusohjeita ja -määräyksiä. Esimiesten on valvottava, että näin tapahtuu myös paloturvallisuuden osalta. Yrityksen johto vastaa siitä, että paloturvallisuuden ylläpitämiseen on olemassa riittävät resurssit. Yrityksen ja henkilökunnan palontorjuntavalmiutta on ylläpidettävä, ja henkilökunnalle on järjestettävä tarkoituksenmukaista paloturvallisuuskoulutusta.

4. JÄRJESTYS JA PUHTAANAPITO

Hyvä järjestys ja siisteys rakennuksissa ja ulkoalueilla on tärkeää tulipalon ehkäisyn, leviämisen estämisen ja sammutustyön kannalta. Tämä edellyttää mm. seuraavia käytännön toimia:

- Tiet on pidettävä piha-alueella kunnossa, ja auraukset sekä hiekoitus on hoidettava niin, että pelastus- ja sammutustoiminta onnettomuuden sattuessa on mahdollista.
- Rakennuksissa on kulkureitit pidettävä vapaina poistumisturvallisuuden sekä pelastustoiminnan varmistamiseksi ja poistumisreitit merkittävät tarkoituksenmukaisin opastein.
- Syttyvät jätteet on säilytettävä palonkestävissä, kannellisissa jätteastioissa, jotka tyhjennetään säännöllisesti.
- Ahtaat paikat, kuten lattian alustat, kuljetustunnelit, tuuletuskanavat, koneiden alustat, kanavat, yms. sekä kaapelihyllyt on puhdistettava säännöllisesti pölystä ja muusta palavasta materiaalista.
- Ylimääräinen palokuorma (esim. kuormalavat ja pakkausmateriaali) on poistettava ja toimitettava niille varattuihin paikkoihin. Jätteiden lajittelu ja hyötykäyttö on järjestettävä.

5. TUPAKOINTI

Tupakointi sallitaan vain merkityillä paikoilla. Tupakointipaikat on merkittävä selvästi, ja paikoilla on oltava paloturvalliset tuhkapit, jotka tyhjennetään säännöllisesti sovittuun paikkaan. Muualla tupakointi on kiellettävä ja kielto merkittävä selvästi.

6. RAKENTEELLINEN PALONTORJUNTA

Rakenteellinen palontorjunta perustuu paloturvallisiin rakenteisiin ja palotekniseen osastointiin. Osastoivien rakenteiden on oltava jatkuvasti toimintakunnossa, ja toimintakunto on tarkastettava säännöllisesti.

Palo-ovien ja -luukkujen on oltava itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia. Palo-ovet ja -luukut tulee pitää suljettuina. Mikäli tilan käyttö kuitenkin vaatii palo-oven pitämistä auki, on käytettävä automaattisesti toimivaa suljinlaitteistoa, joka sulkee ja salpaa oven tulipalon sattuessa. Työajan päättyessä avoimet palo-ovet on suljettava. Palo-ovien ympäristö tulee pitää vapaana.

Osastoivissa rakenteissa ei saa olla aukkoja. Putki- ja kaapeliläpiviennit on tiivistettävä osastointivaatimusta vastaavasti.

Korjaus- ja asennustöiden jälkeen on osastoivissa rakenteissa olevat läpiviennit tiivistettävä palonkestävästi. Töiden aikana on käytettävä palonkestäviä tilapäisiä tiivistysmenetelmiä.

7. ALKUSAMMUTUSKALUSTO, PALONILMAISU- JA SAMMUTUSLAITTEISTO SEKÄ SAVUN-POISTOLAITTEET

Tulipalon syttyessä paikalla olevat henkilöt hälyttävät palokunnan ja suorittavat käytettävissä olevilla välineillä alkusammutuksen. Alkusammutusvälineet ja niiden paikat on merkittävä selvästi, ja niihin on aina päästävä esteettömästi käsiksi.

Alkusammuttimien on aina oltava toimintakunnossa. Alkusammuttimet on tarkastettava ja huollettava säännöllisesti.

Sammutukseen käytetty ja osaksi tai kokonaan tyhjennetty käsisammutin on toimitettava välittömästi huoltoon. Käsisammuttimen saa tarkastaa ja huoltaa vain Turvatekniikan keskuksen rekisteröimä käsisammuttimien huolto- ja tarkastustöihin oikeutettu liike.

Palonilmaisu- tai sammutuslaitteistolla suojatuissa kohteissa tulee olla näille järjestelmille laadittu määräysten mukainen kirjallinen kunnossapito-ohjelma.

Palonilmaisu- ja sammutuslaitteistojen sekä savunpoistolaitteiden on aina oltava toimintakuntoisia sekä asianmukaisesti tarkastettuja ja huollettuja.

8. PALAVAT NESTEET, KAASUT, VAARALLISET AINEET JA RÄJÄHDYSVAARALLISET PÖLYT

Palavien nesteiden, kaasujen ja vaarallisten aineiden valmistuksessa, kuljetuksessa, käytössä ja varastoinnissa tulee noudattaa niitä koskevia lakeja sekä niiden nojalla annettuja säädöksiä ja ohjeita.

Aineita koskevat luvat ja ilmoitukset on pidettävä ajan tasalla.

Aineiden merkinnät tulee olla ohjeiden mukaiset ja hyvin havaittavat.

8.1 Palavat nesteet

Käsiteltäessä palavia nesteitä avoimesti on olemassa palo- ja räjähdysvaara, jonka pienentämiseksi on noudatettava seuraavia turvallisuusohjeita:

- Avotulen käyttö ja tupakoiminen kielletään.
- Sähköasennukset tehdään sähköturvallisuusmääräysten mukaisesti.
- Koneiden, laitteiden ja tarvittavien rakenteiden maadoitus varmistetaan staattisen sähköön välttämiseksi.
- Työtapojen ja -välineiden tulee olla asianmukaisia staattisen sähköön välttämiseksi.
- Palavia nesteitä ei käsitellä kuumien putkien tai koneenosien lähellä.
- Tulitöitä ei tehdä, jos palavaa nestettä on läheisyydessä.
- Palavan nesteen läheisyydessä käytetään kipinöimättömiä työkaluja. Kipinöivien työkalujen läheisyydestä palava neste tai höyry poistetaan.

8.2 Kaasut

Kaasujen käytössä ja varastoinnissa on noudatettava seuraavia ohjeita:

- Kaasupullot siirretään työajan päätyttyä niille tarkoitettuun, merkittyyn paikkaan tai ulko-oven viereen.
- Kaasupullot säilytetään aina kiinnitettynä pystysuorassa asennossa venttiili ylöspäin.
- Kellaritiloissa ja muissa vastaavissa paikoissa, joissa tuuletus on vaikeaa, ei saa säilyttää eikä käyttää nestekaasua.
- Trukkien nestekaasupullot saa vaihtaa vain siihen määrättyssä paikassa (esim. ulkona).
- Kaasupulloja ei saa sijoittaa porrashuoneeseen, käytävään tai muille poistumisteille.
- Vähäinenkin kaasun haju merkitsee aina vuotoa ja räjähdysvaaraa.
- On otettava huomioon, että nestekaasut, kuten palavien nesteiden höyrytkin, ovat ilmaa raskaampia. Vuotokohta on suljettava ja huonetila tuuletettava.
- Paineastiana kaasupullo aiheuttaa tulipalotilanteessa aina räjähdysvaaran riippumatta siitä, sisältääkö se palavaa vai palamatonta kaasua.

8.3 Pölyt

Tiloissa, joissa esiintyy räjähdysvaarallisia pölyjä, on noudatettava seuraavia ohjeita:

- Avotulen käyttö ja tupakoiminen kielletään.
- Sähköasennukset tehdään sähköturvallisuusmääräysten mukaisesti.
- Koneiden, laitteiden ja tarvittavien rakenteiden maadoitus varmistetaan staattisen sähköön välttämiseksi.
- Työtapojen ja -välineiden tulee olla asianmukaisia staattisen sähköön välttämiseksi.
- Tulitöitä ei tehdä.

- Käytetään ainoastaan kipinöimättömiä työkaluja.
- Vaarallisia pölykertymiä tulee välttää puhdistamalla työskentely- ja toimintatilat säännöllisesti.
- Jos toimintahäiriöiden vuoksi vapautuu suuria määriä pölyä, on ryhdyttävä ylimääräisiin toimiin pölykertymien poistamiseksi mahdollisimman pikaisesti.
- Puhdistusmenetelmiä, jotka aiheuttavat pölyn nousemisen pyörteinä ilmaan, on vältettävä.
- Palavien pölyjen imurointiin saa käyttää vain rakenteeltaan syttymislähteettömiä pölynimureita.

9. LÄMMITYSLAITTEET

Lämmityslaitteiden suojaetäisyyksiä ja käyttöohjeita on noudatettava. Laitteiden lähellä ei saa olla helposti syttyviä aineita.

Savuhormit ja niiden läpiviennit on tarkastettava säännöllisesti ja pidettävä jatkuvasti kunnossa. Nuohous on hoidettava määräysten mukaisesti ja havaitut viat korjattava välittömästi.

Sähkölämmityslaitteiden tulee täyttää sähköturvallisuusmääräysten vaatimukset. Avorakenteisten säteilylämmittimien käyttöä tulee välttää tehdasrakennuksissa ja varastoissa. Pysyvät sähkölämmittimet tulee asentaa kiinteästi. Sähkölämmittimiä ei saa peittää eikä niiden yläpuolella saa kuivattaa vaatteita.

Öljylämmityslaitteita on hoidettava huolellisesti, ja niiden käyttöä on valvottava. Niiden läheisyydessä on pidettävä asianmukaisia alkusammuttimia.

Tilapäisten lämmityslaitteiden paloturvallisuuteen ja sijoitukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

10. SÄHKÖLAITTEET JA -ASENNUKSET

Sähkölaitteiden ja -asennusten on oltava sähköturvallisuusmääräysten mukaisia.

Säännösten mukaiset määräaikaistarkastukset on suoritettava.

Sähkölaitteiden huolto ja puhdistus tulee suorittaa määräajoin. Laitteissa ilmenevät viat ja puutteellisuudet on viipymättä korjattava. Laitteita ei saa käyttää ennen korjausta.

Sähkömoottorit on pidettävä kuivina ja puhtaina. Moottorin jäähdytysilma-aukot on pidettävä vapaina tuulettumisen varmistamiseksi.

Kuumapintaisten valaisimien, esim. halogeenivalaisimien, sijoitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tällaisien valaisimien kaatuminen ja putoaminen on estettävä ja valaisinosia on varustettava siihen tarkoitettulla suojalla, joka estää materiaalin pääsyn liian lähelle kuumaa pintaa. Ei myöskään saa sijoittaa tai varastoida tavaraa lähelle tällaisia valaisimia. Yleensä käytettäväksi suositellaan matalan pintalämpötilan valaisimia, esim. loisteputkivalaisimia.

Konttorien, laboratorioden, ym. tilojen sähkölaitteet (atk-laitteet, kopiokoneet, kahvinkeitin, ym.) on pidettävä kunnossa säännöllisen huollon avulla. Havaitut viat on korjattava viipymättä.

Ne sähkölaitteet, joita ei käytetä työajan jälkeen, on yleensä tehtävä jännitteettömiksi tai tarvittaessa käytettävä ajastinta tai kellokytkintä.

Sähkötiloissa ei saa säilyttää ylimääräistä tavaraa. Sähkökeskusten edustat on pidettävä vapaina.

11. RAKENNUS-, KORJAUS- JA ASENNUSTYÖMAAT

Rakennus-, korjaus- ja asennustyömailla on paloturvallisuutta valvottava erityisen huolellisesti niiden suuren palovaaran vuoksi.

Roskat, pakkausmateriaalit ja muut turhat, herkästi syttyvät materiaalit on poistettava päivittäin ja toimitettava niille varattuihin keräyspaikkoihin, joiden sijoittamisessa on huomioitu tuhopolton vaara.

Työmaan sähkö- ja lämmityslaitteiden kunnosta sekä tulitöiden lupamenettelyn toimivuudesta on huolehdittava jatkuvasti. Työmaan kulkutiet on pidettävä kunnossa ja vapaina sekä henkilökunnan pelastautumista että palokunnan toimintaa varten.

Henkilökunta on perehdytettävä kaikkiin työmaan paloturvallisuusjärjestelyihin sekä hälytysohjeisiin.

Rakennus-, korjaus- ja asennustöissä on noudatettava suojeleuhjetta Rakennus- ja korjaustyöt.

12. VARASTOINTI

Varastoinnin paloturvallisuus riippuu varastoitavan materiaalin palovaarallisuudesta, varastointitavasta, suojaustasosta sekä varaston osastoinnista ja rakenteista. Toiminnan muuttaminen olemassa olevassa rakennuksessa siten, että paloturvallisuuteen vaikuttavat tekijät muuttuvat, edellyttää, että rakennuksen soveltuvuus uuteen toimintaan tarkistetaan. Myös rakennuksen turvallisuustaso uudessa tilanteessa on selvítettävä.

Varsinaisiin tuotantotiloihin ei saa varastoida enempää tavaraa kuin päivittäinen työ edellyttää.

Koneiden ja sammutuskaluston ympäristö on ehdottomasti pidettävä vapaana.

Varastoihin, jotka on varustettu palonilmaisu- tai sammutuslaitteistolla, on merkittävä ylimmät tavaran pinoamiskorkeudet, joita ei saa ylittää.

Tavaraa ei saa varastoida lähelle kuumia pintoja, valaisimia tai muita syttymislähteitä.

12.1 Kuormauslaiturit

Kuormauslaituria saa käyttää vain kuormaukseen, ei varastointiin. Työpäivän lopussa alue on tyhjennettävä pakkausmateriaalista, kuormalavoista, tavaroista ja roskista.

Tupakointi kuormauslaiturilla on kielletty.

12.2 Ajoneuvot

Ajoneuvoja ei yleensä saa kuormausta ja purkausta varten ajaa varaston sisään. Jos kuormausta ja purkausta tehdään varaston sisällä, sen on tapahduttava seuraavien ohjeiden mukaisesti:

- Ajoneuvot saavat olla sisällä varastossa vain kuorman lastaamisen tai purkamisen ajan.
- Ajoneuvon moottori on sammutettava kuorman lastaamisen tai purkamisen ajaksi.
- Ajoneuvojen muu pysäköiminen varaston sisälle on kiellettyä.
- Ajoneuvoilla tulee olla riittävä tavaroiden käsittelyalue.
- Varaston sisällä olevien ajoneuvojen ajoteiden tulee olla selvästi merkittyjä.

Ajoneuvoja saa ulkoalueella pysäköidä vain merkityille paikoille. Palokunnan pelastusteiden on aina oltava vapaina.

12.3 Trukit

Sähkötrukeille on osoitettava hyvin tuulettu latauspaikka. Palavaa materiaalia ei saa säilyttää kahta metriä lähempänä latauspaikkaa eikä latauspaikan yläpuolella. Suositeltavin latauspaikka on erillinen palo-osastoitu ja tuulettu lataushuone.

Polttomoottorikäyttöiset trukit ja muut ajoneuvot on säilytettävä ulkona tai palo-osastoidussa moottoriajoneuvosuojassa.

Trukit tulee varustaa käsiammuttimella.

13. PALONTORJUNTAVALMIUS

Yrityksen oman turvallisuusjohdon suunnitelmallinen toiminta luo perustan päivittäiselle palontorjunnalle.

Palontorjuntavalmiuden ylläpito on osa yrityksen turvallisuus-kulttuuria, jossa turvallisuusasiat on huomioitu kaikilla tasoilla ja johon koko henkilökunta on sitoutunut.

Yrityksen sisäisiä palotarkastuksia on pidettävä säännöllisesti. Tarkastuksen tekevän vakioryhmän muodostavat yrityksen paloturvallisuudesta vastaava henkilö, tarkastettavan osaston esimies sekä kunnossapidon edustaja. Lisäksi mukana voi olla muita yrityksen turvallisuudesta vastaavia henkilöitä. Sisäisessä palotarkastuksessa käydään läpi kaikki yrityksen rakenteelliseen ja operatiiviseen paloturvallisuuteen vaikuttavat seikat sekä vakuutetuissa kohteissa vakuutusyhtiön suojeleuhjeiden noudattaminen.

Pelastuslaissa ja valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta on määritelty velvollisuus laatia pelastussuunnitelma sekä suunnitelman sisältö. Vastaava suunnitelma suositellaan tehtäväksi myös niissä yrityksissä, joissa asetus ei vaadi pelastussuunnitelman laatimista.

Yrityksen pelastussuunnitelman osana on laadittava ohjeet toimenpiteistä vaaratilanteiden ehkäisemiseksi ja toimintaohjeet vaaratilanteita varten. Toimintaohjeet sisältävät mm. ohjeet henkilöiden poistumisesta ja pelastamisesta, hätäilmoituksen tekemisestä, tulitöistä, tuhopolttojen torjunnasta, alkusammuttimien käytöstä ja muista toimista palon sattuessa tai muussa vaaratilanteessa. Ohjeet on saatettava kaikkien työntekijöiden tietoon.

Perehdytyksen sekä säännöllisen koulutuksen ja käytännön harjoittelun vaikutuksesta henkilökunta toimii oikealla tavalla ja omaksuu oikean asenteen päivittäiseen palontorjuntaan.

Yhdessä hyvä tulee.

